'క్షమయా ధరిత్రీ....'

నిద్ర పట్టక మంచం మీద ఇటూ అటూ దొర్లుతున్నాను.

సాయంకాలం నాలుగు చినుకులు పడ్డాయి,కళ్ళాపు జల్లినట్లు!! అందుకే ఈ ఉక్క! అస్సలు గాలి ఆడటంలేదు. విసినికర్రతో కాస్సేపు విసురుకుని చేతులు నొప్పిపుడితే, పక్కనే పడేశాను. కాస్త ఎడంగా సుజాత గాఢనిద్రలో వుంది! అవతల మూల బొంతమీద పిల్లలిద్దరు ఒళ్ళుమరిచి నిద్రపోతున్నారు.

గదిలో వెలుగుతున్న జీరో వాట్ బల్బు చుట్టూ పసరిక దోమలు తిరుగుతున్నాయి. ఉండీ ఉండీ నా ముఖం మీద వాలి చికాకు పెడుతున్నాయి. వాటిది ఘోరమయిన వాసన! భరించలేని కంపు!! నిద్రపట్టక లేచి కూర్చున్నాను.!

సుజాత ముఖం నిండా దోమలు ముసిరి వున్నాయి! అంతలా దోమలు కుట్టేస్తున్నా కదలకుండా మెదలకుండా హాయిగా నిద్రపోతోంది! పిడుగులు పడుతున్నా, గాలి ఆడకపోయినా, ఏది ఏమైనా, రాత్రి పడుకుందంటే తెల్లవారే వరకూ నిద్రలేవదు!

నిద్రపట్టడం కూడా ఒక వరమే కాబోలు!!

అంతలో-దభీలుమని చప్పుడయింది! ఒక్కసారి ఉలిక్కి పడ్డాను!!

బలంగా తలుపు వేసిన చప్పుడు! అవతలి వాటాది కాబోలు!

ఆ తర్వాత రెండు క్షణాల్లో ఏడుపు విన్పించింది!

లేచి నిలబడి గది కిటికీలోంచి అవతలి వైపుకు చూశాను. అవతల అంతా కటిక చీకటిగా వుంది. చినుకులు ఆరంభమయ్యేయి చిన్న శబ్దంతో! గదికి అవతల వరండా వుంది. అది దాటితే రోడ్డే!!

వరండాలో ఎవరో ఉన్నట్లు అలికిడి అయింది.

మళ్ళీ ఏడుపు ఆగిఆగి స్పష్టంగా వినిపించటం ఆరంభించింది.

"ఎవరు?" గట్టిగా పిలిచేను, కిటికీ లోంచి అవతలవారికి వినిపించేలా. సమాధానం లేదు! మరోసారి గట్టిగా పిల్చేను!

ఎవరో స్త్రీ ఏడుస్తున్నట్లు స్పష్టంగా విన్పిస్తోంది! కాని సమాధానం మాత్రం రాలేదు. గది తలుపులు తెరచి బయట వరండాలోనికి వచ్చేను.

అది నాలుగు వాటాల ఇల్లు! వరుసగా గది, వంటిల్లు చొప్పున నాలుగు వరుసలు కట్టేరు. అన్నిటికీ వీధివరండా మాత్రం కామన్‌గా ఒకటే వుంది! నాలాటి చిన్న ఉద్యోగికి అందుబాటులో వుండే ఇల్లు అదే! దానికే ఈ మహాపట్నంలో రెండువందల రూపాయలు అద్దె ఇవ్వాల్సివస్తోంది. పక్క రెండు వాటాల్లోనూ స్కూలు టీచర్లువుంటున్నారు. అవతలి చివరి వాటాలో ఒక పోలీసు వుండేవాడు, ఈ మధ్యనే అతడు ఖాళీచేసి

వెళ్ళిపోయాడు!

తర్వాత పదిరోజుల క్రితం, ఆ వాటాలో ఒక లారీ డ్రైవర్ దిగేడు!

అతడు, అతడిభార్య వుంటున్నారు!

వరండాలో దీపం లేదు!

కామన్ వరండా కావడం వల్ల బల్బువేస్తే కరెంటు ఎవరు కట్టాలన్న మీమాంసలో రెండేళ్ళుగా అక్కడ దీపం లేకుండానే కాలం గడుపుతున్నాం!చీకటిగావున్నా, వరండా అవతలి చివర ఎవరో స్త్రీ నిలబడివున్నట్లు స్పష్టంగా తెలుస్తోంది.

"ఎవరు?" గట్టిగా గొంతు పెంచి అడిగేను.

ఈసారి నోటికి చీరె అడ్డం పెట్టుకుని వెక్కివెక్కి ఏడవటం వినిపించింది."ఎవరంటే మాట్లాడరేం?" కాస్త చిరాకుగా అడిగేను."నేనండీ, లలితను!" ఈసారి సమాధానం వచ్చింది.

లలిత ఆఖరి వాటాలో దిగిన డ్రైవర్ భార్య! "ఏం లలితమ్మా! ఎందుకు ఏడుస్తున్నావ్? ఏమయింది?" అంటూ అడిగేను నిలబడిన చోటునుండి కదలకుండానే. లలిత సమాధానం చెప్పలేదు. ఏడుపు కప్పిపుచ్చుకునే యత్నంలో ముక్కు ఎగబీలుస్తున్న శబ్దం మాత్రం స్పష్టంగా విన్పిస్తోంది.

ఆమె భర్తకు ఏమయినా అయిందా కొంపదీసి? అయితే వరండాలో నిలబడి ఏడవటం ఎందుకు?

నాకు వినిపించిన తలుపు చప్పుడు ఆ ఇంటిదే అయివుండాలి! నాకు విషయం ఏమీ అర్థం కాలేదు.

లలిత నుండి సమాధానం వచ్చేలా లేదు!! అందుకని, గదిలోకి వచ్చి సుజాతను నిద్రలేపాను.

ఆమెను లేపటాన్కి కనీసం అయిదు నిమిషాలు పట్టింది నాకు.

"ఏమిటా మొద్దునిద్ర! లే!" అన్నాను.

"అప్పుడే తెల్లారిపోయిందా" అంటూ బద్ధకంగా ఒళ్ళు విరుచుకుంటూ లేచి "పాలవాడు వచ్చాడా?" అంది.

"ఇంకా తెల్లారలేదు!అర్థరాత్రి పన్నెండు దాటింది! అంతే! అవతల వరండాలో లలితమ్మ నిలబడి ఏడుస్తోంది! ఏమయిందో కాస్త కనుక్కో!" అన్నాను.

పక్కింటి ఆడపిల్ల అర్థరాత్రి పూట వరండాలో నిలబడి ఏడుస్తూంటే సంబంధంలేనట్లు తలుపులు మూసుకుని నిద్ర పోవటానికి మనసొప్పలేదు!

"లలిత ఏడుస్తోందా? ఎందుకు?" అంటూ లేచింది.

"ఏమో ఎందుకో తెలీదు!నాకు నిద్రపట్టక దొర్లుతూంటే ఎవరో ఏడుస్తున్న అలికిడి అయి తలుపుతీసి చూశాను. తీరా చూస్తే లలితమ్మ! ఎందుకేడుస్తున్నా వని అడిగితే, సమాధానం చెప్పటంలేదు!" అంటూ నేను చెప్తూవుంటే సుజాత బయటకు వెళ్ళింది!

రెండు నిమిషాలలో లలితను అనునయిస్తూ ఇంట్లోకి తీసుకువచ్చింది.

లలితకు నిండా యిరవైయేళ్ళుండవు! పిల్ల బంగారు బొమ్మలా వుంటుంది! పదో తరగతి పాసయి చదువు ఆపేసిందట! చాలా పేద కుటుంబం కావటం వల్ల రెండో పెళ్లివాడికిచ్చి చేశారట!అతడి పేరు నర్సయ్య!ముప్ఫయినాలుగేళ్ళకు పైగానే వుంటాయి! మనిషి చూడటానికి చాలా మొరటుగా, భీకరంగా వుంటాడు! ఇంట్లో దిగిన తర్వాత ఈ పదిరోజుల్లోనూ ఒక్కసారే అతడిని చూసేను నేను! నాకు మర్యాద ఇస్తునట్లు అతడి చేతిలోని సగం కాలిన చుట్టని దిరాటేస్తూ "దండాలు పంతులూ!" అన్నాడు ఆవేళ. అంతకంటే మేమిద్దరం ఎప్పుడూ కలసి మాట్లాడుకోవటం కుదరలేదు! అయినా అతడు ఇంట్లో వుండేదే చాలా తక్కువ! లలిత చాలా నెమ్మదయిన మనిషని సుజాత నాతో చెప్పింది.

"ఏం జరిగింది లలితా?" అంది మా ఆవిడ బుజ్జగిస్తున్నట్లు.

నేను దగ్గరవుండటం భావ్యం కాదని వీధి వరండాలోనికి వచ్చేశాను. లోపలి మాటలు నాకు స్పష్టంగా విన్పిస్తున్నాయి.

"ఆయన లైనుమీదికి వెళ్ళి పది గంటలకు వచ్చేరు! వచ్చేసరికి బాగాతాగివున్నారు. అది కాకుండా మరో సీసా ఇంటికి పట్టుకు వచ్చేరు! అదికూడా తాగేస్తూ వుంటే వద్దని వారించేనని, చితక్కొట్టి బయటకు నెట్టేసి తలుపేసుకున్నారు," అంది.

నేను దీర్ఘంగా నిట్టూర్చేను! మామూలు కథే!! ఈదేశంలో సగటు కథే!!

ఈ కథకు ఆరంభమే కాని అంతం లేదా? ఈ సమస్యకు పరిష్కారం దొరకదా! ఈ నిస్సహాయ రోదన నుండి స్త్రీలకు విముక్తి లభించదా? ప్రతి సమస్యకూ పరిష్కారం వుంటుంది!అలాగే ఈ సమస్యకూ వుండాలి! వుండితీరాలి!!

"పద! మేం ఇద్దరం వచ్చి నచ్చ చెబుతాం! ఇంకెప్పుడూ ఇలాటి పని చెయ్యవద్దని గట్టిగా మందలిస్తాం!" అంది సుజాత.

"అమ్మో అలాటి పని మాత్రం చెయ్యొద్దు!" లలిత కంఠం భయంగా ధ్వనించింది.

"ఏం? ఎందుకని?"

"మిమ్మల్ని కూడ తిడతారు ఈ మైకంలో! ఇప్పుడు ఏం చెప్పినా ఆయన తలకెక్కదు! పైగా మిమ్మల్ని తీసుకువచ్చేనని నన్నూకూడా చావగొడతారు! వద్దు బాబోయ్"

అంది లలిత.

ఈ మాటలు అంటూంటే ఆమె స్వరం కంపించటం నాకు స్పష్టంగా విన్పించింది. "పోనీ ఈ రాత్రికి ఇక్కడే వుండిపో! తెల్లవారుఝామునలేచి వెళ్లువుగానిలే!" అంటూ సముదాయించింది మా ఆవిడ.

"వద్దండీ ఆయనకు కోపం వస్తుంది!"

"ఏం ఫర్వాలేదు! ఉదయం వచ్చి నేను సర్ది చెపుతానులే!

"అబ్బే! వద్దు! వెళ్ళిపోతాను!" అంది లలిత

"అది కాదు..." అంటూ ఏదో చెప్పబోయింది సుజాత. ఆమె మాటలకు అడ్డు పడుతూ "తలుపు దగ్గరే వరండాలో కూర్చుంటాను! కొంచెం సేపు పోతే మళ్ళీ ఆయనే తలుపు తీసి పిలుస్తారు! ఆసమయంలో అక్కడ వుండకపోతే మళ్ళీ మండిపడతారు..." ఆ తర్వాత గొంతు తగ్గించి ఏదో చెప్తోంది లలిత! నాకు వాళ్ళసంభాషణ సరిగ్గా వినబడలేదు! బయటకూడా వానజోరు హెచ్చవుతోంది.

జల్లు వరండా చివర అంచుల్ని తడిపేస్తోంది.

అయిదు నిమిషాలు ఇటూ అటూ వరండాలో పచార్లు చేస్తూ గడిపేశాను!

అంతలో కళ్ళు తుడుచుకుంటూ లలిత బయటకు వచ్చింది.

"ఏం లలితా! ఈవేళ్టికి మా ఇంట్లో పడుకోపోయావా! నేను బయట ఇలా వరండాలో వేసుకుంటాన్లే!" అన్నాను.

"అబ్బే! వద్దండీ! ఫర్వాలేదు!" అంటూ గబగబ తమ పోర్షన్ వైపు వెళ్ళిపోయింది.

తర్వాత మెల్లగా తలుపును తట్టటం ఆరంభమయిన అయిదు నిమిషాలకు ఆ మహానుభావుడు తలుపు తెరిచేడు! లలిత లోనికి వెళ్ళిపోయింది! ఛడేలున మళ్ళీ తలుపులు మూసుకున్నాయి!

అయిదారు నిమిషాల వరకూ లోపలి నుండి అతని గొంతు విన్పిస్తూనేవుంది!

నేను దీర్ఘంగా నిట్టూర్చి లోనికి వచ్చి తలుపు గడియపెట్టేను.

"ఈరాత్రికి లలితను ఇక్కడే వుండమనకపోయావా? నేను బయట వరండాలో పడుకుందును గదా!" అన్నాను వాళ్ళ సంభాషణ ఏమీ విననట్లు.

"చెప్పేను! ససేమిరా వల్ల కాదంది!"

"ఈ రాత్రికి కొట్టి చంపేస్తాడేమో ఆపిల్లని, తాగుడు మైకంలో!" అనుమానంగాఅన్నాను.

ఇప్పటి వరకూ ఇలాటి తాగుడు గొడవలు మా నాలుగు పోర్షన్లలోనూ లేవు! ఇదో పెద్ద న్యూసెన్సుగా తయారవుతుందేమోనని మనసులో భయం కలిగిన మాటకూడా

వాస్తవం!

"ఆ భయం అక్కరలేదండి! ఆయన గారికి ఈవిడగారు పక్కలో లేకుండానిద్ర పట్టదుట! అంతా క్షణిక కోపమేనుట! మళ్లీ వెంటనే తగ్గిపోతుందట!" అంది సుజాత.

"అయినా అంత గొడవ చేసి తన్ని బయటకు తోసేస్తే, మళ్ళీ వాడికి అవసరం వుంటుందని తలుపు దగ్గర కూర్చుని రమ్మంటే వెంటనే పక్కలోకి దూరి పోవటానికి ఈ పిల్లకి సిగ్గులేదూ?" అన్నాను.

"బాగుందండీ! ఆడపిల్ల అంతకంటె ఏం చేయగలదు? మొగ వెధవలకి బుద్ధుండాలి గాని..." అంది సుజాత.

"వాడికి బుద్ధిలేదు. అందుకని ఇంత రాద్ధాంతం జరుగుతున్నా వెంటనే వాడి పక్కలోకి దూరేస్తుందా?" అన్నాను.

సుజాత నా వంక రెండు క్షణాలు నిరసనగా చూసింది.

"వాడి పక్కలోకి కాకుంటే మరి మీ పక్కలోని దూరమంటారేమిటి?" అంది

" అది కాదు సుజాతా! నువ్వు నా పాయింటు అర్థం చేసుకోటంలేదు! పీకలమొయ్య తాగి వచ్చి,భార్యను నానా ఇబ్బందిపెడుతున్నాడు కదా! వాడు తోసేసినపుడు బయటకు పోయి, వాడికి అవసరం కలగ్గానే వెంటనే లోపలకు వెళ్ళిపోతూ వుంటే, మరీ అలుసు కాదూ! ఇలా అలుసిస్తే ఎలాగా?మొగవాడు ఇలా బరితెగించి పోవడానకి సగం కారణం ఆడవాళ్ళే! 'సర్దుకు ఒంటాడులే' అని మొదట్లో ఊరుకుని కనీస నిరసన కూడాతెలియజెయ్యరు! అది ఆసరాగా తీసుకుని మొగాడు మరీ బరి తెగించి పోతాడు! అలవాట్లకు బానిసయిపోతాడు, తర్వాత ఇదీ పరిస్థితి! ఒకసారి కొండెక్కి కూర్చుంటే మరి దింపటం అంత సులువు కాదు! నేను రేపు ఆ అమ్మాయికి హితబోధ చేస్తాను! ఇలా అలుసివ్వవద్దని గట్టిగా చెప్తాను!" అంటూ నా చిన్న సైజు ఉపన్యాసం ముగించేను. అంతా విని మా ఆవిడ తేలిగ్గా "సర్లేండి, అర్థరాత్రి పూట అంకమ్మ శివాలని, వాళ్ళిద్దరూ ఈపాటికి బాగానే వుండి వుంటారు. మధ్యన మనకెందుకీ సంత? హాయిగా నిద్రపోండి!" అంటూ పక్కకుతిరిగి అర్జెంటుగా నిద్రలోకి జారిపోయింది.

ఏసమస్యా తమకు పట్టనట్లు వుండటంలోనే స్త్రీలు సుఖం అనుభవిస్తారు కాబోలు! లలిత సంగతి నన్ను కదిపినట్లు సుజాతను కదపలేదు! సాటి స్త్రీకి జరుగుతూన్న అన్యాయానికి ఏమాత్రం స్పందించినట్లు కూడా నాకు కనబడలేదు! చాలా తేలిగ్గా కొట్టిపారేస్తుంది సుజాత!

రెండు నిమిషాలు తిరగేసరికి చిన్న స్వరంతో గురక పెట్టడం ఆరంభమయింది! 'ఆహా! ఏమి అదృష్టం సుజాతా నీది!' అనుకున్నాను మనసులో. ఇటూఅటూ చాలా

సేపు దొర్లేను!

ఏ క్షణాన్నయినా మళ్ళీ ఆ ఇంట్లోంచి కెవ్వున కేక విన్పిస్తుందనీ, తర్వాత దభేలున తలుపు వేసుకున్న శబ్దం విన్పిస్తుందనీ, చాలసేపు చెవులు రిక్కించుకుని అటువైపే ధ్యాసతో వున్నాను.

కాని అలాటి దేమీ జరగలేదు! ఓ గంట తర్వాత నిద్రపట్టేసింది!

మరుసటి సాయంకాలం స్కూలునుండి వచ్చి కాళ్ళూ చేతులు కడుక్కొని కాఫీ త్రాగి బయట వరండాలోనికి వచ్చేను. లలిత పువ్వులు బేరం చేసి కొంటోంది. పువ్వులకుర్రాడు వెళ్లిపోయాక "లలితమ్మా!" అంటూ పిలిచేను.

పువ్వులు తలలో తురుముకుంటూ "పిల్చేరా బాబాయ్‌గారూ!" అంటూ మా వాటా వైపుకు వచ్చింది.

"సారీ! నిన్న రాత్రి మిమ్మల్ని డిస్టర్బ్ చేశాను" నొచ్చుకుంటూ క్షమాపణ చెప్పుకుంది!

"ఫర్వాలేదులే!" అన్నా.

తర్వాత రెండు నిమిషాలు మా మధ్య నిశ్శబ్దం రాజ్యమేలింది. విషయం ఎలా ఆరంభించాలో నాకు అంతు పట్టలేదు! మెల్లగా గొంతు సవరించుకుని, "చూడు లలితా! నువ్వు బొత్తిగా నోరూ, వాయీ లేకుండా అమాయకంగా వుండి పోవటం మంచిది కాదు! నువ్వు మెత్తగా అణిగి మణిగి వుండి అతడు బయటకు తోసేస్తే బయటకు పోవటం, మళ్ళీ రమ్మంటే లోపలికి వెళ్ళటం, ఇదేం బాగాలేదు! నువ్వు కఠినంగా వ్యవహరిస్తే తప్ప వ్యవహారం సర్దుకోదు! మంచితనం తప్పుకాదు! కాని ఎదుటి వాళ్ళు మన నెత్తిమీదకు ఎక్కి స్వారీ చేయించుకునే మంచితనం మనలో వుండటం తప్పే! నువ్వు కాస్త కఠినంగా వుండు!! అన్నాను.

"కఠినంగా వ్యవహరించటమంటే ఏం చేయమంటారు?"

ఆశ్చర్యంతో నా వంక చూస్తూ అడిగింది. వెంటనే సమాధానం చెప్పలేక పోయాను. అవును! ఏం చేయాలి! ఏం చెయాలో ఎలా చెప్పను?! ఆఖరికి రెండు క్షణాలు ఆగి అన్నాను "ఎదిరించు! అవసరం వస్తే తిరగబడు!"

నా సలహాకు లలిత ముఖంలో రంగులు మారిపోయాయి!

నా వంక అదోలా చూసింది రెండు క్షణాలు!

ఆ చూపుకు నా ఒళ్ళు జలదరించింది! అసహ్యం కూడుకున్న చూపులవి!

"పెద్దవారు! మీరు నాలాటి దానికి ఇవ్వాల్సిన సలహా ఇదేనా? దైవసమానమయిన భర్తను ఎదిరించమంటున్నారా? అవసరం వస్తే తిరగబడమంటున్నారా? మంచి చెప్పటం

పోయి, ఇదా మీరు నాకు బోధించేది? 'క్షమయాధరిత్రీ' అంటూ ఓరిమి, క్షమ చూపించమని చెప్పాల్సింది లేదు సరికదా, ఇవా నాకు సలహాలు?" అంటూ ఊపిరి పీల్చుకోటాన్కి ఒక్క క్షణం ఆగి " ఈవేళ నాకయితే యిలాటి సలహా చెప్పేరు కాని, ఇంకెవరికీ చెప్పకండి!" అంటూ రోషంగా నావంక చూసి గబగబా తమ వాటాలోకి వెళ్ళిపోయి తలుపు వేసుకుంది! నేను అవాక్కయి నిలబడిపోయాను!

భార్య 'క్షమయా ధరిత్రీ' అనే విధంగా ఓరిమితో వ్యవహరించాలి!

నిజమే! కాని 'క్షమయాధరిత్రీ' అని చెప్పే ముందు 'కార్యేషు మంత్రీ' అనికూడా చెప్పేయి శాస్త్రాలు!

భర్త తప్పుదారిలో నడుస్తుంటే బతిమాలి లేదా బెదిరించి లేదా కోపించి ఇంకా కాక పోతే ఎదిరించి అతడిని సరియైన మార్గం వైపుకు తిప్పాల్సిన బాధ్యత భార్యమీద లేదా?

అడుగులకు మడుగు లొత్తటం కాదు అవసరమయితే అల్లరి చేసి మంచి మార్గంలో పెట్టొద్దూ? లేకపోతే నాశనమయిపోయేది ఎవరు? అతడు! తద్వారా ఆమె!

ఏది ఏమయినా, ఎదురు చూడని సమాధానం లలిత నుండి వచ్చే సరికి నాకు మాత్రం మతి పోయినట్లయింది!

ఆ రాత్రి ఇటూఅటూ నిద్రపట్టక దొర్లుతూ వుంటే మళ్ళీ తలుపు భడేల్ మన్న శబ్దం - లలిత వెక్కివెక్కి ఏడ్వటం వినిపించింది!

సుజాతను నిద్రలేపి వెళ్ళి చూడమందామని అనుకున్నాను!

కానీ అంతలోనే ఆ ఆలోచన విరమించుకుని రెండోవైపుకు ఒత్తిగిలి పడుకుని నిద్రలోకి జారిపోయే యత్నం చేసేను! ★

(యువ మంత్లీ డిశంబరు 1984)